THRYMSKVIDEN

BALLET I 3 AKTER

AF

AUG. BOURNONVILLE

MUSIKKEN AF J. P. E. HARTMANN

KØBENHAVN
DET SCHUBOTHESKE FORLAG
1901

Opført første Gang paa det kongelige Teater i Februar 1868.

KØBENHAVN — GRÆBES BOGTRYKKERI

Personerne

1ste Akt (Thryms Frieri)

THRYM, Jættekonge
ASA LOKE
VOLA, Spaakvinde
SIGYN og hendes fem Søstre — Volas Fosterdøttre
THOR
VIDAR
FREJA
FREJR
SKIRNER
GERDA, Frejrs Brud
THJASSE, FINN — Ildaander
TO JÆTTER
Ildaander, Jætter og Diser.

2den Akt (Ægirs Gilde)

THOR, VIDAR, LOKE, FREJR, SKIRNER, FREJA, GERDA, SIGYN og hendes fem Søstre. ALFER og DISER.
ODIN
TYR

BRAGE
HEJMDAL
ÆGIR
FRIGGA
YDUN
ÆGIRS DATTER
Ægirs Terner og Havmænd

3dje Akt

(1ste Afd. Lokes List, 2den Afd. Jætternes Drab)

THOR, LOKE, FREJR, SKIRNER, HEIMDAL, FREJA, GERDA, SIGYN, ALFER og DISER.

ROTA, Valkyrie
FREJAS PRÆSTINDE
FREJAS TERNER
Ejnherier, Valkyrier og Jætter

Første Akt

En Hule i Bjergets Indre. Tusmørket hersker og afbrydes af Flammehvirvler, der opstige af Jorden.

1ste Scene

Ildaanderne svinge sig i Dans omkring Spaakvinden Vola; de modtage hendes Befalinger, tænde Baal og staa hende bi med at tillave en Trylledrik.

2den Scene

Asa-Loke fremtræder. Alle bøje sig for hans Magt, og paa et Vink af ham tvinges Vola til at hidkalde sine fem unge Fosterdøttre.

Til den første giver Loke et Spejl,
til den anden en Pil,
til den tredje et fyldt Bæger,
til den fjerde duftende Blomster og endelig
til den femte et Klokkespil.

(Denne Sandsernes Prøve giver Anledning til en Dans, hvori Loke deltager, og hvortil Vola og Ildaanderne danne den mimiske Omgivelse.)

Blomsterne kastes i Volas Sejdkedel, og Søstrene drage paa Lokes Bud til Asernes Gæstebud, hvor han agter at fremstille dem for Odin og Freja.

3dje Scene

Vola har endnu en sjette Fosterdatter, den livsglade Sigyn, hvem hun har søgt at unddrage Lokes Opmærksomhed; men han forlanger at se hende, og da Vola med Mistro og Ængstelighed peger paa den Drik, som allerede er fyldt i gyldne Skaale, forsikrer han, at Sigyn skal være ham hellig som den, han vil kaare til sin Viv. Vola tøver med at opfylde hans Ønske, men Ildens Behersker har med et eneste Vink fremkaldt en usædvanlig Klarhed, der opfylder Hulens Hvælvinger med Dagens blændende Lys.

4de Scene

Sigyn kommer dansende og spørger sin Fostermoder om Aarsagen til denne Straaleglands; Vola søger forgæves at advare hende og standse hendes Munterhed, men Loke træder frem, beroliger den forbavsede Ungmø og søger ved fromme Miner og ømme Udtryk at vinde hendes Hjerte. Sigyn bedaares let af den listiges Bønner og Forsikringer; han fæster hende med en Kæde af Guld, og uden at ændse Volas bange Anelser lægger hun tillidsfuld sin Haand i Lokes.

5te Scene

Et vældigt Tordenbrag høres. Det bliver mørkt, Hulens Baggrund aabner sig, og man ser det fraadende Hav, oplyst af tætte Lynglimt: Sigyn søger Ly i sin Fostermoders Favn, medens Loke skjuler sig.

En Baad gynger frem paa de oprørte Bølger, Vidar sidder ved Roret, Thor staar højt i Stævnen og drager med sin hele Kraft Midgardsormem op af Dybet; allerede hæver sig Uhyrets Hoved op over Vandfladen, men Loke,

der uformærket har sneget sig til Strandbredden, sender en Pil fra sin Bue og afskærer Tovet i Thors Hænder; Ormen synker tilbage i Afgrunden, og ude af sig selv af Harme kaster Thor sin Hammer efter det undslupne Bytte. Uvejret tiltager, og Hulen lukker sig under stærkere Tordenskrald. —

Ildaanderne stige op med Mjølneren liggende paa en Sten imellem sig. Loke deler deres vilde og jublende Glæde. Et rødligt Skær oplyser Hulen, og Sigyn tyer til sin Brudgom, der, atter mild og venlig, trøster og kærtegner hende.

6te Scene

Tunge Fodtrin bebude Thursernes Nærmelse: De komme, anførte af deres Drot, den rige og mægtige Thrym. Finn og Tjasse vise ham den vigtige Fangst; henrykt over at se Mjølneren i sin Vold vil han straks bemægtige sig den, men kastes gentagne Gange tilbage ved elektriske Stød; rasende over denne Skuffelse mishandler han sine Trælle og støder alle dem fra sig, der ville stille ham tilfreds. Loke forestiller ham sin unge Brud; Thrym betragter hende med stolt Ligegyldighed og befaler sine Omgivelser at lade ham være alene med Loke.

7de Scene

Thrym yttrer sit Mismod over at befinde sig ene, uden Viv! uden Kærlighed! Loke lover at vise ham Kvindens Ideal, og idet han berører Jættens Øjenlaage, dysser han ham i en dyb Dvale.

Et prægtigt Syn aabenbarer sig for Thryms indre Blik: Det er Frejas Hal, hvor Gudinden, omgiven af

Diser, modtager sin Broder, der bringer en Brud fra Jætternes Rige til Vanernes Hjem. Den yndige Gerda knæler ned for Freja, der løfter hende op i sin Favn og skænker baade hende og Frejr sin Velsignelse. Diserne aftage Gerdas underjordiske Hovedpynt og smykke hende med Brudekrandsen.

Skirner bebuder Thors Ankomst: Den stærke As er dybt nedbøjet over Tabet af sin vældige Hammer; ej engang Frejas hulde Smil kan skænke ham Trøst, og han forsmaar enhver Erstatning. Gerda finder paa Raad! Stolende paa sit Slægtskab med Jætterne, beder hun Skirner at bringe hendes gyldne Hovedring som Pant paa hans Sendelse til Jothunheim og i hendes Navn fordre Mjølneren tilbage. Alle bifalde dette Forslag, Skirner iler afsted paa den bevingede Slejpner, og Disernes Dans bringer Glæde og Haab tilbage i det skønne Folkvangur.

8de Scene

Begejstret over hvad han har set, drømt eller oplevet, vaagner Thrym op af sin magnetiske Søvn! Frejas guddommelige Skønhed har opflammet ham til den heftigste Lidenskab. Hun maa tilhøre ham, og idet han kalder sine Kæmper til Vaaben, bereder han sig til at røve hende bort med Magt. Vola søger forgæves at ofholde ham fra dette ubesindige Foretagende, med Loke betyder ham, at Thors Hammer er et vigtigt Pant, der kan indløses ved Frejas Haand. Thrym gaar med Glæde ind paa denne Tanke, han beslutter formelig at fri til Gudinden, aftager sin store Armring og ser sig om efter et passende Sendebud.

9de Scene

Der høres Hestetrav udenfor, og Ildaanderne forkynde Skirners Ankomst. Thrym lader rejse et Højsæde, bag hvilket Loke stiller sig for skjult at understøtte Thursekongen med sine Raad.

Skirner træder ind, overleverer Gerdas Smykke og forlanger Hammeren tilbage. Thrym, der med opblæst Stolthed har modtaget Asernes Udsending, meddeler ham sit Vilkaar og rækker ham Armringen som Fæstensgave til Freja. Oprørt over dette Forslag, truer Skirner med Gudernes Hævn og vil med egen Haand gribe Hammeren, men paa et Vink af Thrym synker den i Jordens Skød, og en høj Skoggerlatter bringer Hulens Vægge til at ryste.

Loke har imidlertid hidkaldt Sigyn og givet hende en gylden Kande, der indeholder den Drik, hvormed Frejas Sind skal bøjes til Fordel for den plumpe Frier, og idet Vola holder Skirner tilbage, da denne i sin Vrede vil forlade Hulen, træder Sigyn frem og tilbyder sig at følge med ham til Asernes Fest. Skirner lader sig endelig bevæge til at bringe det forhadte Budskab og haster afsted, ledsaget af Sigyn.

Thrym nyder allerede forud sin Triumf. Slejpners Hovslag høres paany og tabe sig snart i det Fjerne; snart er Frieriet forebragt, og Thurserne fejre ved et lystigt Drikkegilde deres Konges forventede Jaord med den lyshaarede Freja.

Anden Akt

Ægirs Borg paa Hlesey. Til venstre en Søjlerække, der bærer et Solsejl. I Baggrunden det aabne Hav, der er begrænset ved en med Koraller og Havblomster prydet Dæmning. Middagsbelysning.

1ste Scene

Ægirs Datter kalder Ternerne sammen og bebuder dem den forestaaende Fest. Alt er i Bevægelse til de høje Gæsters Modtagelse.

De fem. Jættesøstre melde sig for at deltage i Frejrs og Gerdas Bryllupshøjtid, og Loke selv agter at indfinde sig ved Gildet.

2den Scene

Skirner og hans unge Ledsagerinde nærme sig paa den lynsnare Ganger og stige af ved Borgen. Sigyn iler hen til Loke, der modtages temmelig koldt af Skirner, men som ikke lader sig afskrække; tvertimod raader han Gudernes og Thryms Sendebud til at opsætte sit ubehagelige Ærinde til en belejligere Tid for ikke at forstyrre Festens Glæde.

3dje Scene

Ægir træder ud af sin Hal for at modtage Odin og hans Slægt, der i et prægtigt Skib nærme sig Strandbredden, hilsede af Havets Terner og Sønner. Ud stige

Hejmdal og Tyr, Freja med Brudeparret og et Følge af Diser, hvoriblandt Sigyn optages som Terne, Brage og Ydun, Odin og Frigga og tilsidst Thor og Vidar. Ægir byder dem Alle velkommen, og Guldhornene gaa omkring; men Stemningen formørkes, da Loke fripostig springer frem og vil gribe Velkomsthornet. Bittre Minder om hans Svig rinde Aserne ihu, og han mødes overalt af Blikke, der lyne af Vrede og Foragt; men han erindrer Odin om det Fostbroderskab, som de i tidligere Dage have tilsvoret hinanden, og skøndt med Modvilje rækker Hærfader ham Haanden og byder ham at drikke. Alle bestige Borgen og tage Sæde i dens Søjlegange, medens Loke, fnysende af Hævn, hælder Guldhornets Indhold ud paa Sandet.

4de Scene

Freja, Brage og Ydun føre Frejr og Gerda til Brudedansen, hvori ogsaa Sigyn og Ægirs Terner deltage.

Efterat have ført Sigyn hen i Asernes Kreds, kalder Loke de fem Søstre frem, indbyder dem til en Dans og iskænker til hver et Bæger af den Drik, som Sigyn har medbragt fra Volas Hule; Ægirs Terner lokkes hen imellem dem, smage paa Drikken og dele deres stigende Berusning, som yttrer sig ved en Vildhed i Adfærd og Bevægelser, der tiltrækker sig alles Opmærksomhed og vækker Forargelse hos Freja; hun byder Dansen at ophøre og bebrejder Loke hans ublu Spøg. Han lader sig imidlertid ikke forstyrre, opfordrer til Fortsættelse af Legen og byder selv Gudinden at smage den tryllende Drik. Hun kaster Bægeret for hans Fødder og skjuler sit Aasyn, men den Frække lister sig hen og afklipper en lang Lok af hendes blonde Haar. Almindeligt Udbrud af Forbittrelse og Afsky. Odin

viser Loke bort fra Gudernes Samfund, men mødes kun af hans haanlige Smil. Thor selv kan ikke undgaa hans bidende Spot, Vreden stiger til Raseri, og Loke er nærved at blive Offer for en retfærdig Hævn, da han tager sin Tilflugt til Galder, forvandler sig til en Slange og styrter sig i Havet.

Gruppe af Forfærdelse og Harme. De fem Søstre og Sigyn knæle bønlig for den opbragte Freja. Ægir truer straffende ad sine Døttre, og de høje Guder love ham Oprejsning for den Forsmædelse, der har forstyrret hans Glædesfest.

Tredje Akt

1ste Afdeling

Frejas hellige Lund; til venstre hendes Alter, til højre Blomsterbuske og Bede; i Baggrunden højne sig Skovbakker.

1ste Scene.

Sigyn, i Gudindens Tjeneste, hensynker i vemodige Tanker over den, som hun trods alle hans Fejl ikke kan udrive af sit Hjerte. Loke, der har været Vidne til hendes Klage, kommer pludselig frem og besvarer med Ømhed og tilsyneladende Anger de Bebrejdelser, hun gør ham for al den Forargelse, han har voldet; det lykkes ham snart at formilde hende, og hun lover at udvirke Tilgivelse for ham hos den fortørnede Freja.

Blide og bølgende Toner høres i Nærheden, og Sigyn søger et Skjul for sin Husbond.

2den Scene.

Alferne føre de Nygifte til Frejas Lund. Præst-

inderne modtage det Offer, som Frejr og Gerda nedlægge paa Gudindens Alter, og Freja selv kommer for at modtage deres Hylding. Sigyn benytter dette Øjeblik til at kaste sig for sin Herskerindes Fødder og vil just fremstamme sin Bøn om Tilgivelse, da Skirner træder frem, mørk og alvorlig.

3dje Scene.

Alle spørge ham om Udfaldet af hans Sendelse. Efter nogen Tøven forebringer han Thryms Budskab og rækker Freja den gyldne Armring som Fæstensgave fra hendes Frier! Forbauselse og Harme! Frejas Forbittrelse kender ingen Grænser; hun udstøder de heftigste Bebrejdelser mod Skirner, der har vovet at bringe hende sligt et Tilbud; hun sønderriver sit Stjerneslør, kaster sit kostbare Brystsmykke (det underfulde Brisingamen) for hans Fødder og segner fortvivlet og afmægtig ned paa Altertrinnet.

4de Scene.

Thor har grebet Loke og fører ham til Gudindens Alter, for der at lade ham udsone sin Brøde. Sigyn kaster sig imellem dem, og Frejr viser ham sin arme Søster, medens Skirner melder ham Thryms haarde Vilkaar for Hammerens Tilbagegivelse.

Imidlertid har Loke ved Sigyns Hjælp tiltryglet sig Frejas Tilgivelse. Han aftørrer sine falske Taarer, og for at vise sin Taknemmelighed finder han paa en List, der skal blive baade Thor og Freja, ja det hele Asgaard til Held og Fromme. Han opsamler Frejas Smykker, hendes Slør og Thryms brede Armring og foreslaar, at Thor, iført Gudindens Klædebon, skal fare til Jotunhejm og selv indfri det dyre Pant. Thor viser hans Forslag

tilbage med Foragt, men Loke opgiver ikke sin Plan, og, idet han leende betragter den herskende Nedslagenhed, drager han med en hemmelighedsfuld Mine Sigyn med sig ind i Bøgelunden.

5te Scene.

Krigerske Toner nærmer sig med stigende Kraft. Det er Hejmdal, der blæser i sit Gjallarhorn, og Valkyrien Rota, der kalder Valhals Kæmper til Strid mod Surturs Magt.

Gerda skilles med Smerte fra sin elskede Frejr, der overantvorder hende i sin Søsters Varetægt, men Thor, berøvet sin Mjølner, føler sig vaabenløs og afmægtig. Stridens Møer omsvæve ham, Skjoldenes Klang bedøver ham, hans Sanser forvirres, og Taarer briste frem af den stærkes Øjne! — Da svæve to kvindelige Væsener ind mellem de kamplystne Skarer; Sigyn genkendes straks, men hvem er den anden, højere og stærkere af Bygning? — Det er Loke, forklædt som Terne! Hans Dans og skelmske Lader bringe for et Øjeblik det strenge Alvor til at vige; Thor selv istemmer en Gudelatter og lader sig endelig bevæge til at følge Lokes snilde Raad. Gerda og Sigyn ile ud med dem, for at fuldende Omklædningen.

6te Scene.

Freja bestiger Alteret og nedkalder Held over Hærfaders hellige Skare. Frejr, Skirner og Hejmdal, i Forening med Valkyrier og Ejnherier, opføre en Vaabendans til Gudindens Ære. Snart meldes, at Forvandlingen er sket, og, hilsede af Skjoldebrag og blinkende Sværd, køre Thor og Loke i Frejas Karm afsted til Jothunhejm.

Tredje Akt

2den Afdeling

Thryms underjordiske Kongehal, hvis Loft hviler paa Støtter af sælsomt udhugne Klippeblokke. I Baggrunden en bred, hvælvet Port, der er lukket ved et Gitter, gennem hvilket ses en dyb Bjergkløft med et Vandfald.

1ste Scene.

Finn og Thjasse anordne en Fest, og Ildaanderne have travlt med Bordets Opdækning. De to første gøre deres Bemærkninger over deres Herres latterlige Frieri.

Thrym kommer, sværmende for den Haarlok, Loke har sendt ham som Pant paa Gudindens Samtykke; han er tilfreds med Forberedelserne til Brudens Modtagelse, men utaalmodig over Volas idelige Advarsler. Hun ser i Aanden, at Thryms Lidenskab vil medføre store Ulykker, men Thursekongen er døv for alle Forestillinger og ender med at vise Spaakvinden bort. — Hun gaar forbitret og truende.

2den Scene.

Der blæses i Lurerne, og Brudens Nærmelse bebudes. Thrym gaar den fagre Gæst i Møde. Den høje Brud, ledsaget af sin Terne, triner majestætisk frem (kun hendes Øjne ere utilslørede); hun modtages med skingrende Jubel, og Thrym bliver med Glæde sin Fæstensring var paa hendes Arm. Han kysser hendes Haand, men forbauses over dens Størrelse og Armens Muskelstyrke! Den vevre Terne priser Gudindens skønne Ansigt, og optændt af Nysgerrighed vil Thrym liste sig til at løfte Stjernesløret, men et lynende Øjekast skræmmer ham tilbage! Fortrydelig henvender han sig atter til Ternen, der minder ham om Velkomstbægeret og den tilbørlige Kredents. Thrym

lader bringe et stort Mjødhorn, fører det til sine Læber og rækker det til Bruden, men hvad ligner hans Forundring, da han faar det tilbage tømt indtil Bunden! Han fører nu sin stolte Gæst til Højbords og søger at trøste sig ved en glubende Appetit — men hvorfor spiser Bruden ikke? — Ternen svarer, at hun venter sin Fæstensgave. Thrym skynder sig at oprette sin Forsømmelse og byder en Blomsterkost af de kostbareste Ædelstene, men denne vises tilbage med Foragt, og Thryms Taalmodighed er snart tilende, da Ternen erindrer ham om det Pant, som skal indløses ved Frejas egen Haand. Efter nogen Nølen giver Thrym Befaling, at Hammeren hentes, og snart bringe Ildaanderne den frem af Jordens Indre; Ternen løfter den med Varsomhed og lægger den i Brudens Skød . . . . Næppe er Mjølneren omfattet af den Haand, der er vant til at svinge den, før end Tordenbrag gennembæve Fjeldets Kløfter. Brudens Klædebon forsvinder, og den vældige Asathor springer op paa Bordet, trodsig og udfordrende Overraskelse og Skræk! Ildaanderne ty til deres sikre Skjul, og Loke selv søger Ly under Tordengudens Fødder. Forfærdelsen gør dog snart Plads for Hævnens Raseri, og medens Thursernes Køller svinges imod Thor, slæbes Loke frem at bøde for sin Svig; men Thrym er den første, der segner for Hammerens Slag; de falde knusende til alle Sider; Gitteret sprænges, og Thor fører Loke ud i det Frie.

Hallens Piller vakle, den nedstyrtende Hvælving begraver i sit Fald den hele Thurseskare, og paa hin Side af de rygende Grushobe ses i Maaneskinnet Thor og Loke paa Broen over den skummende Fos.
